

Research in School and Virtual Learning

ORIGINAL ARTICLE

Construction and Norming of a Questionnaire on Teacher Courage and Courage in Teaching

Saeed Talebi^{1*}

1 Associate Professor, Faculty of
Educational Sciences, Payame
Noor University, Tehran, Iran.

Correspondence

Name: Saeed Talebi

Email: saeedtalebi@pnu.ac.ir

How to cite:

Talebi, S. (2025). Construction and
Norming of a Questionnaire on
Teacher Courage and Courage in
Teaching. Research in School and
Virtual Learning, 12 (3), 127-135.

ABSTRACT

The aim of the research is to construct and norm the questionnaire on teacher courage and courage in teaching. Initially, using theoretical foundations and previous research, a questionnaire with 30 items and 9 components with a five-point Likert scale designed. The research method was correlational and its statistical population was all secondary school teachers in Darab city. Using the census sampling method, after distributing and collecting the questionnaires, 278 questionnaires analyzed using exploratory and confirmatory factor analysis. In exploratory factor analysis, the nine components of resilience against organizational pressure and discrimination; adherence to moral values; empathy with students; overcoming fear, resilience; responsibility; explicit expression of opinions; creativity and innovation; and lifelong learning explained a total of 790.69% of the total variance of teacher courage and courage in teaching. The results of confirmatory factor analysis also showed that 24 items and 9 components of the questionnaire accepted. As a result, the scale of the teacher courage and courage in teaching questionnaire has desirable content and construct validity.

KEYWORDS

Norming, Teacher Courage, Courage in Teaching.

نشریه علمی

پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی

«مقاله پژوهشی»

ساخت و هنجاریابی پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس

سعید طالبی^{*۱}

۱ دانشجویار، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

هدف پژوهش، ساخت و هنجاریابی پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس است. در ابتدا با استفاده از مبانی نظری و تحقیقات پیشین، پرسش‌نامه‌ای دارای ۳۰ گویه و ۹ مولفه با طیف لیکرت پنج درجه‌ای طراحی شد. روش پژوهش همبستگی و جامعه آماری آن کلیه معلمان دوره متوسطه شهر داراب بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری سرشماری، پس از توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، تعداد ۲۷۸ پرسش‌نامه به روش تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی تحلیل شد. در تحلیل عاملی اکتشافی، مولفه‌های نه گانه پایداری در برابر فشار و تبعیض سازمانی؛ پایبندی به ارزش‌های اخلاقی؛ همدلی با دانش‌آموزان؛ فائق آمدن بر ترس؛ تاب‌آوری؛ مسئولیت‌پذیری؛ بیان صریح عقاید؛ خلاقیت و نوآوری و یادگیری مادام‌العمر در کل، ۶۹/۷۹۰ درصد از کل واریانس جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس را تبیین نمود و نتایج تحلیل عاملی تاییدی نیز نشان داد که ۲۴ گویه و ۹ مولفه پرسش‌نامه پذیرش شد. در نتیجه مقیاس پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس از روایی محتوایی و سازه‌ای مطلوب برخوردار است.

واژه‌های کلیدی

هنجاریابی، جرات‌ورزی معلم، شهامت در تدریس.

نویسنده مسئول:

سعید طالبی

رایانامه: saeedtalebi@pnu.ac.ir

استناد به این مقاله:

سعید طالبی (۱۴۰۳). ساخت و هنجاریابی پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس. فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۱۲ (۳)، ۱۳۵-۱۲۷.

<https://etl.journals.pnu.ac.ir/>

مقدمه

در فرهنگ آکسفورد، تدریس به معنای کار یا شغل معلمی آمده و درس دادن به معنی گفتن و یا نشان دادن نحوه انجام کاری به کسی بیان شده است؛ پس تدریس به آن قسمت از فعالیت‌های آموزشی که با حضور معلم در کلاس درس اتفاق می‌افتد، اطلاق می‌گردد و یک سلسله فعالیت‌های منظم، هدف‌دار و از پیش طراحی شده را در بر می‌گیرد و هدفش ایجاد شرایط مطلوب یادگیری از سوی معلم است (طالابی و هنربخش، ۱۳۹۵) در تدریس، معلم با دانش‌آموزان ارتباط چهره به چهره برقرار می‌کند و در برقراری این ارتباط به دنبال تسهیم دانش و تشویق انگیزه یادگیری است (دای^۱ و همکاران، ۲۰۰۷) جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس نه تنها می‌تواند یادگیری دانش‌آموزان را بهبود بخشد، بلکه محیط آموزشی را پویا و جذاب می‌کند (دویک، ۲۰۰۶). مطالعه دویک^۲ (۲۰۰۶) نشان داد که شهامت در تدریس با تمایل به نوآوری و تجربه روش‌های جدید تدریس مرتبط است. به عنوان مثال، معلمان جرات‌ورز، ممکن است روش‌های تدریس سنتی را به چالش کشیده و از روش‌های مشارکتی یا مبتنی بر فناوری استفاده کنند (هارگریوس و شیرلی^۳، ۲۰۱۹). همچنین پژوهش‌های کاردان (۱۳۹۹)، مبین نقش مؤثر شیوه‌های جدید آموزش و پرورش در افزایش رشد اجتماعی و قضاوت اخلاقی دانش‌آموزان، نسبت به روش‌های متداول و سنتی آموزش و پرورش است. پژوهش‌های متعدد (فرنادو^۴ و همکاران، ۲۰۲۲)، هوارد^۵ و کاسپرزیک (۲۰۲۴)، بیکر^۶ و همکاران (۲۰۱۸)، فیتزپاتریک^۷ (۲۰۲۲)، از شهامت اخلاقی به عنوان یکی از ابعاد شهامت تدریس نام برده‌اند. شهامت اخلاقی بیانگر توانایی دفاع از ارزش‌ها و اصول اخلاقی در مواجهه با فشارها و تبعیض‌ها است. این نوع شهامت می‌تواند نماد مقابله با بی‌عدالتی آموزشی و فشارهای نهادهای آموزشی باشد (کیدر^۸، ۲۰۰۵). به اعتقاد اپل^۹ (۲۰۱۳) پایداری در برابر فشار و تبعیض سازمانی^{۱۰} بیانگر ایستادگی در برابر سیاست‌هایی است که به کیفیت آموزش آسیب می‌رسانند و پایبندی به ارزش‌های اخلاقی^{۱۱} به منزله پایبندی به اصول اخلاقی و دفاع از حقوق دانش‌آموزان حتی در شرایط دشوار

است (کیدر، ۲۰۰۵)؛ بنابراین شهامت در تدریس از یک سو بر اساس نظریه تغییر آموزشی^{۱۲} که معتقد است معلمان شجاع می‌توانند به عنوان عاملان تغییر^{۱۳} به دنبال نوآوری‌های آموزشی باشند، به معلمان توانایی می‌بخشد تا در برابر چالش‌های نظام آموزشی سنتی مقاومت و تغییرات مثبت را در محیط آموزشی ایجاد کنند (فولن^{۱۴}، ۲۰۱۵). از سوی دیگر با به چالش کشیدن سیاست‌های آموزشی تبعیض‌آمیز، برای رفع محرومیت دانش‌آموزان تلاش و به دنبال توزیع عادلانه امکانات آموزشی است تا فرصت رشد و پیشرفت برای همه دانش‌آموزان فراهم شود. این رویکرد که بر اساس نظریه‌های عدالت آموزشی^{۱۵} و آموزش انتقادی^{۱۶} استوار است، به معلمان این توانایی را می‌دهد که در برابر نابرابری‌های آموزشی ایستادگی و برای تحقق عدالت آموزشی تلاش کنند (فریر^{۱۷}، ۲۰۱۸).

علاوه بر بعد اخلاقی و ضد تبعیض شهامت در تدریس، بعد روان‌شناختی آن به توانایی مواجهه با ترس (ریت استیرنبرگ^{۱۸}، ۲۰۰۷)؛ استفاده از روش تدریس خلاق و تلاش برای بهبود فرآیند یادگیری (پالمر، ۲۰۱۷)، اشاره می‌کند. خلاقیت در تدریس، یکی از مهم‌ترین مهارت‌هایی است که معلمان جسور باید در خود پرورش دهند، زیرا می‌تواند تأثیری عمیق بر روی نحوه یادگیری و تفکر دانش‌آموزان داشته باشد (گرمکی و همکاران، ۱۴۰۳). به اعتقاد دوتک^{۱۹} (۲۰۰۶) معلمان شجاع با پیروی از نظریه‌های یادگیری مشارکتی^{۲۰} و یادگیری مبتنی بر ریسک^{۲۱}، محیط‌های یادگیری خلاق ایجاد می‌کنند که در آن دانش‌آموزان می‌توانند اشتباهات خود را به عنوان بخشی از فرآیند یادگیری بپذیرند. بعد دیگر روان‌شناختی شهامت تدریس به همدلی معلم با دانش‌آموزان^{۲۲} (نودینگ^{۲۳}، ۲۰۰۵)، تاب‌آوری^{۲۴} یعنی توانایی بازگشت به حالت عادی پس از مواجهه با شکست و چالش‌ها (دای و گو^{۲۵}، ۲۰۱۴) اشاره می‌کند. همدلی به عنوان یکی از مهارت‌های اساسی معلمان جرات‌ورز، نقش مهمی در ایجاد محیط یادگیری مثبت و مؤثر ایفا می‌کند. نتایج پژوهش ناصرالاسلامی و همکاران (۱۴۰۳)

12 Educational Change Theory

13 Change Agents

14 Fullan

15 Educational Equity

16 Critical Pedagogy

17 Freire

18 Rate & Sternberg

19 Dweck

20 Collaborative Learning Theory

21 Risk-Based Learning

22 Empathy and Student Support

23 Noddings

24 Resilience

25 Day & Gu

1 Day

2 Dweck

3 Hargreaves & Shirley

4 Fernando

5 Howard

6 Baker

7 Fitzpatrick

8 Kidder

9 Apple

10 Resistance to Institutional Pressures

11 Commitment to Values

که مسئولیت ابعاد مختلفی از جمله مسئولیت‌های رهبری؛ مشارکت ذی‌نفعان؛ ارتباطات؛ اجرا (تدریس)؛ نظارت؛ ارزیابی؛ انطباق و مدیریت ریسک را در بر می‌گیرد.

در نهایت به گفته پالمر (۲۰۱۷)، بر کسی پوشیده نیست که بیشتر معلمان در بازخورد از تدریس خود، نه تنها انتظارات غیرمنطقی والدین را تحمل می‌کنند بلکه در معرض قضاوت دانش‌آموزان قرار دارند و اغلب توسط عموم قدردانی نمی‌شوند. این در حالی است که تفکر سازمانی نوین از نیروی انسانی به مثابه مهم‌ترین دارایی سازمان یاد می‌کند (مشیری، ۱۴۰۳). اما به تفسیر پالمر (نقل از احمدی، ۱۴۰۱) در نظام آموزشی، معلم حلقه گمشده و فراموش شده‌ای است که اصلی‌ترین بار را بر دوش دارد؛ لذا بدون توجه به جایگاه حیاتی معلم، جرات‌ورزی و شهامت در تدریس، نمی‌توان امید به بهبودی نظام آموزشی داشت؛ بنابراین هدف نوشتار حاضر، ساخت و هنجاریابی پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس است.

روش تحقیق

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به بررسی روابط بین متغیرها پرداخته؛ بنابراین از روش اجرای این پژوهش توصیفی (غیر آزمایشی) و طرح پژوهش از نوع همبستگی به شمار می‌رود. جامعه آماری پژوهش را کلیه معلمان دوره متوسطه شهر داراب را در بر می‌گیرد. با استفاده از روش نمونه‌گیری سرشماری، پس از توزیع پرسش‌نامه‌ها، با در نظر گرفتن پرسش‌نامه‌های بازگشت داده نشده و حذف برخی از پرسش‌نامه‌های ناقص، تعداد ۲۷۸ پرسش‌نامه جمع‌آوری شد. لازم به ذکر است که برای ساخت و هنجاریابی پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس با استفاده از منابع کتابخانه‌ای (کتاب، تحقیقات پیشین، مقالات و منابع اینترنتی)، پرسش‌نامه‌ای با ۳۰ گویه و ۹ مولفه پایداری در برابر فشار و تبعیض سازمانیغ پایبندی به ارزش‌های اخلاقی، همدلی با دانش‌آموزان، فائق آمدن بر ترس، تاب‌آوری؛ مسئولیت‌پذیری؛ بیان صریح عقایدغ خلاقیت و نوآوری و یادگیری مادام‌العمر با طیف لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً موافقم (با کد ۵) تا کاملاً مخالفم (با کد ۱) طراحی شد. جهت بررسی روایی صوری و محتوایی، پرسش‌نامه در اختیار اساتید دانشگاه در رشته‌های روان‌شناسی، برنامه‌ریزی درسی و آموزشی قرار گرفت و روایی صوری و محتوایی آن تایید شد. همچنین پایایی این پرسش‌نامه بر اساس روش آماري آلفای کرانباخ ۷۹ صدم برآورد شد که طبق نظر نانالی و برنشتاین^{۱۲} (۱۹۹۴؛ نقل از مینایی و حسنی، ۱۴۰۱) چون این

حاکمی از آن است که همدلی معلمان به افزایش اعتماد دانش‌آموزان، کاهش استرس و بهبود عملکرد تحصیلی آنان کمک کرده است. این پژوهش نشان داد که آموزش مهارت‌های همدلی به معلمان می‌تواند به عنوان راهکاری موثر برای مدیریت رفتارهای چالش‌برانگیز دانش‌آموزان استفاده شود. بر همین اساس تاب‌آوری نقش مهمی در تدریس دارد (وحدانی و همکاران، ۱۴۰۲) دای و گو (۲۰۱۴) بر اساس نظریه‌های تاب‌آوری عاطفی^۱ و سلامت روانی معلم^۲ بیان کرده‌اند که شهامت تدریس با تاب‌آوری عاطفی^۳ معلمان ارتباط نزدیکی دارد یعنی معلمان جرات‌ورز در مواجهه با استرس و فشارهای عاطفی محیط آموزشی نه تنها سلامت روانی خود را حفظ می‌کنند بلکه به طور مؤثر به تدریس خود ادامه می‌دهند. به اعتقاد فروزان جهرمی و همکاران (۱۴۰۰) معلمان تاب‌آور می‌توانند موجبات حفظ آرامش، انعطاف‌پذیری در مواجهه با موانع، اجتناب از راهبردهای فرسایشی، حفظ خوش‌بینی و احساسات مثبت به هنگام دشواری در خود یا دیگران فراهم کنند.

سند تحول بنیادین، رشد شخصی معلمان را در چشم‌انداز آموزشی مدرن ترسیم و بر اهمیت رفتار اخلاقی و مسئولیت‌پذیری تاکید می‌کند (دیده بان و بخشش، ۱۴۰۳)؛ بنابراین رشد شخصی و مسئولیت‌پذیری به عنوان یکی از مولفه‌های شهامت تدریس، بیانگر دفاع از عقاید صریح^۴، روش‌های نوین تدریس و مقابله با هنجارهای سنتی است (ورلین^۵، ۲۰۱۲). علاوه بر این مسئولیت‌پذیری^۶ در فرایند تدریس، تلاش برای بهبود مستمر (دارلین و هاموند^۷، ۲۰۱۷) و یادگیری مادام‌العمر^۸ یا به‌روزرسانی دانش و مهارت‌های حرفه‌ای (هارگریووست و فولن^۹، ۲۰۱۲) از دیگر شاخص‌های شهامت تدریس است که بر اساس نظریه‌های توسعه حرفه‌ای معلمان^{۱۰} و یادگیری مادام‌العمر^{۱۱} قابل توجیه است. مسئولیت‌پذیری اگر چه به عنوان یکی از مولفه‌های شهامت تدریس است؛ اما به عنوان یکی از مولفه‌های لاینفک اخلاق حرفه‌ای معلمان در چارچوب سند تحول بنیادین بررسی می‌شود. یافته‌های پژوهش دانا و طراوت (۱۴۰۳) نشان می‌دهد

1 Emotional Resilience Theory

2 Teacher Well-being

3 Emotional Resilience

4 Speaking Up

5 Worline

6 Accountability

7 Darling-Hammond

8 Commitment to Lifelong Learning

9 Hargreaves & Fullan

10 Teacher Professional Development

11 Lifelong Learning

جدول ۲. بار عاملی استاندارد پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس (تحلیل عاملی اکتشافی)

سوالات	پایداری در برابر فشار و تبعیض سازمانی	پایبندی به ارزش‌های اخلاقی	همدلی با دانش‌آموزان	فائق آمدن بر ترس از مواجهه با فناوری جدید	انعطاف‌پذیری (تاب‌آوری)	مسئولیت‌پذیری	بیان صریح ایده و نظرات	خلاقیت استفاده از روش‌های نوین تدریس	یادگیری مادام‌العمر
۱	۰/۴۸۱								
۲	۰/۵۲۸								
۳	۰/۶۰۵								
۴		۰/۶۱۷							
۵		۰/۶۳۴							
۶		۰/۵۴۷							
۷		۰/۵۸۸							
۸		۰/۵۹۴							
۹			۰/۵۱۷						
۱۰			۰/۵۴۷						
۱۱				۰/۵۲۴					
۱۲				۰/۵۹۱					
۱۳				۰/۶۲۱					
۱۴					۰/۵۸۸				
۱۵					۰/۶۲۷				
۱۶						۰/۶۱۵			
۱۷						۰/۶۲۵			
۱۸						۰/۵۳۳			
۱۹							۰/۵۲۱		
۲۰							۰/۵۴۱		
۲۱							۰/۵۹۳		
۲۲								۰/۶۳۱	
۲۳								۰/۶۱۳	
۲۴								۰/۶۶۵	

اسکوئر^۴ (۲۷۱/۹۴۸) تقسیم بر درجه آزادی^۵ (۲۲۵) برابر ۱/۲۰۸ و مقدار P برابر ۰/۰۶۸ است و همگی نشانگر برازندگی قابل قبول مدل است.

ضریب همسانی درونی بالاتر از ۷۰ است؛ بنابراین مورد پذیرش است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی به وسیله نرم‌افزار SPSS و تحلیل عاملی تاییدی به وسیله نرم‌افزار AMOS استفاده شد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ابتدا با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و به روش مؤلفه‌های اصلی و چرخش واریماکس^۱، عوامل پایداری در برابر فشار و تبعیض سازمانی؛ پایبندی به ارزش‌های اخلاقی؛ همدلی با دانش‌آموزان؛ فائق آمدن بر ترس از مواجهه با فناوری جدید؛ انعطاف‌پذیری (تاب‌آوری)؛ مسئولیت‌پذیری؛ بیان صریح ایده و نظرات؛ خلاقیت استفاده از روش‌های نوین تدریس و یادگیری مادام‌العمر استخراج شد. نتایج جدول ۱ نشان داد که مقادیر کیزر میر الکین^۲ محاسبه شده برابر ۰/۵۳۶ (بزرگ‌تر از ۰/۵)، آزمون بارتلت^۳ نیز برابر ۸۳۳/۹۶۷ در سطح $\alpha = ۰/۰۰۰۱$ معنادار است؛ لذا به لحاظ کفایت نمونه‌برداری و معناداری ماتریس داده‌ها، شرط لازم برای انجام تحلیل عاملی فراهم است.

جدول ۱. مقادیر کیزر میر الکین و آزمون بارتلت	
شاخص	مقدار
مقادیر کیزر میر الکین	۰/۵۳۶
آزمون بارتلت	۸۳۳/۹۶۷
سطح معناداری	۰/۰۰۰۱

علاوه بر این، نتایج نشان داد که عامل‌های نه گانه در مجموع، ۶۹/۷۹۰ درصد از کل واریانس پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس را تبیین می‌کند و میزان واریانس باقیمانده، توسط عوامل دیگری تبیین می‌شود. همچنین جدول ۲ ماتریس عاملی پس از چرخش در تحلیل عاملی اکتشافی را نشان می‌دهد.

در مرحله کنار گذاشتن گویه‌هایی که روابط ضعیفی با عوامل استخراج شده دارند، بار عاملی ۰/۴۰ به عنوان ملاک در نظر گرفته شد و ۶ گویه به دلیل داشتن بار عاملی کمتر از ۰/۴۰ از پرسش‌نامه حذف و تعداد گویه‌ها از ۳۰ به ۲۴ گویه تقلیل یافت. آخرین مرحله آزمون اعتبار سازه وسیله اندازه‌گیری، بررسی شاخص‌های نیکویی برازش با داده‌های مشاهده شده است. این مرحله با استفاده از نرم‌افزار AMOS و روش تحلیل عاملی تاییدی انجام شد. نتایج جدول ۳ نشان داد که شاخص‌های کای

1 Varimax Rotated

2 Kiser Mayer Olkin

3 Bartlett's Test

4 Chi-Square

5 Degree of Freedom

جدول ۳. مشخصه‌های نکویی برازندگی مدل

مشخصه	برآورد
کای اسکوتر	۲۷۱/۹۴۸
درجه آزادی	۲۲۵
ارزش p	۰/۰۶۸

تبعیض سازمانی معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۴ ($T = ۴/۷۰۰$) $\beta = ۰/۶۰۲$ ، گویه ۵ ($T = ۴/۷۲۷$) $\beta = ۰/۶۱۳$ با مولفه پایبندی به ارزش‌های اخلاقی، معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۶ ($T = ۳/۴۴۴$) $\beta = ۰/۵۱۹$ ، گویه ۷ ($T = ۳/۶۵۳$) $\beta = ۰/۵۳۹$ ، گویه ۸ ($T = ۴/۱۱۳$) $\beta = ۰/۵۷۳$ با مولفه همدلی با دانش‌آموزان، معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۹ ($T = ۲/۸۱۶$) $\beta = ۰/۴۸۷$ ، گویه ۱۰ ($T = ۳/۶۱۳$) $\beta = ۰/۵۲۴$ با مولفه فائق آمدن بر ترس از مواجهه با فناوری جدید، معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۱۱ ($T = ۳/۸۱۲$) $\beta = ۰/۵۵۵$ ، گویه ۱۲ ($T = ۳/۶۱۲$) $\beta = ۰/۵۲۲$ ، گویه ۱۳ ($T = ۴/۷۱۷$) $\beta = ۰/۶۱۰$ با مولفه انعطاف‌پذیری (تاب‌آوری)، معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۱۴ ($T = ۳/۷۲۵$) $\beta = ۰/۵۴۱$ ، گویه ۱۵ ($T = ۴/۷۳۳$) $\beta = ۰/۶۲۰$ با مولفه مسئولیت‌پذیری، معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۱۶ ($T = ۴/۶۹۴$) $\beta = ۰/۵۹۷$ ، گویه ۱۷ ($T = ۴/۷۲۷$) $\beta = ۰/۶۱۴$ ، گویه ۱۸ ($T = ۳/۲۸۷$) $\beta = ۰/۵۱۷$ با مولفه بیان صریح ایده و نظرات، معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۱۹ ($T = ۲/۸۲۸$) $\beta = ۰/۴۹۷$ ، گویه ۲۰ ($T = ۳/۴۸۳$) $\beta = ۰/۵۱۹$ ، گویه ۲۱ ($T = ۴/۲۰۰$) $\beta = ۰/۵۷۸$ با مولفه خلاقیت استفاده از روش‌های نوین تدریس، معنادار است.

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۲۲ ($T = ۴/۸۴۵$) $\beta = ۰/۶۲۲$ ، گویه ۲۳ ($T = ۴/۶۹۰$) $\beta = ۰/۵۸۳$ ، گویه ۲۴ ($T = ۴/۸۱۷$) $\beta = ۰/۶۴۹$ با مولفه یادگیری مادام‌العمر معنادار است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف طراحی و شناسایی مولفه‌های پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس انجام شد. یکی از مولفه‌های شهامت تدریس، پایداری در برابر فشارهای نظام آموزشی است که منجر به تبعیض، بی‌عدالتی یا چالش‌هایی برای معلمان؛ دانش‌آموزان؛ مدیران و سایر

در جدول شماره ۴ بار عاملی گویه‌های پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس پس از انجام تحلیل عاملی تاییدی، گزارش شده است.

جدول ۴. بار عاملی استاندارد پرسش‌نامه جرات‌ورزی معلم و شهامت در تدریس (تحلیل عاملی تاییدی)

سوالات	بار عاملی استاندارد	مقدار ارزش t	سطح معناداری
۱	۰/۴۷۵	۲/۷۹۱	۰/۰۱
۲	۰/۵۱۳	۳/۲۱۵	۰/۰۱
۳	۰/۵۸۳	۴/۴۹۳	۰/۰۱
۴	۰/۶۰۲	۴/۷۰۰	۰/۰۱
۵	۰/۶۱۳	۴/۷۲۷	۰/۰۱
۶	۰/۵۱۹	۳/۴۴۴	۰/۰۱
۷	۰/۵۳۹	۳/۶۵۳	۰/۰۱
۸	۰/۵۷۳	۴/۱۱۳	۰/۰۱
۹	۰/۴۸۷	۲/۸۱۶	۰/۰۱
۱۰	۰/۵۲۴	۳/۶۱۳	۰/۰۱
۱۱	۰/۵۰۷	۳/۰۱۸	۰/۰۱
۱۲	۰/۵۲۲	۳/۶۱۲	۰/۰۱
۱۳	۰/۶۱۰	۴/۷۱۷	۰/۰۱
۱۴	۰/۵۴۱	۳/۷۲۵	۰/۰۱
۱۵	۰/۶۲۰	۴/۷۳۳	۰/۰۱
۱۶	۰/۵۹۷	۴/۶۹۴	۰/۰۱
۱۷	۰/۶۱۴	۴/۷۲۷	۰/۰۱
۱۸	۰/۵۱۷	۳/۲۸۷	۰/۰۱
۱۹	۰/۴۹۷	۲/۸۲۸	۰/۰۱
۲۰	۰/۵۱۹	۳/۴۸۳	۰/۰۱
۲۱	۰/۵۷۸	۴/۲۰۰	۰/۰۱
۲۲	۰/۶۲۲	۴/۸۴۵	۰/۰۱
۲۳	۰/۵۸۳	۴/۶۹۰	۰/۰۱
۲۴	۰/۶۴۹	۴/۸۱۷	۰/۰۱

- بار عاملی استاندارد مربوط به گویه ۱ ($T = ۲/۷۹۱$) $\beta = ۰/۴۷۵$ ، گویه ۲ ($T = ۳/۲۱۵$) $\beta = ۰/۵۱۳$ ، گویه ۳

(مارتین^۱، ۲۰۱۱). این یافته با پالم (۲۰۱۷)، فولن (۲۰۱۵)، ریت استیرنبیرگ (۲۰۰۷) و نودینگ (۲۰۰۵) همسو است. به تعبیر نودینگ (۲۰۰۵)، معلمان شجاع توانایی درک احساسات و تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان را دارند.

پروژه حس مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان یکی دیگر از اهداف نظام آموزشی است و معلمان به عنوان الگوهای تربیتی و آموزشی، تأثیر بسزایی در شکل‌دهی شخصیت دانش‌آموزان دارند (حیدری سراحی، ۱۴۰۳). بر همین اساس، در این پژوهش به بررسی مولفه‌های تاب‌آوری؛ بیان صریح عقاید؛ مسئولیت‌پذیری و یادگیری مادام‌العمر پرداخته شد و نتایج نشان داد که مولفه‌های مذکور از ویژگی‌های معلمان جرات‌ورز در تدریس است. همسو با این یافته می‌توان به پژوهش‌های ورلین (۲۰۱۲)؛ دارلین و هاموند (۲۰۱۷) غ هارگریاوست و فولن (۲۰۱۲) و دای و گو (۲۰۱۴) نیز اشاره کرد. علاوه بر این با پیشرفت فناوری اطلاعات و جهانی شدن، نظام آموزشی از معلمان، انتظارات جدیدی دارد که در این شرایط معلم با توجه به چالش‌ها؛ حجم کاری زیاد و انتظارات مختلف، نیازمند به تاب‌آوری (فرزین مجد و نادری بنی، ۱۴۰۰)؛ بیان صریح عقاید؛ مسئولیت‌پذیری و یادگیری مادام‌العمر هستند. در پایان پژوهشگر یادآور می‌شود که اعتبار هر پژوهش به نمونه‌ای که داده‌ها از آن مشتق شده‌اند، بستگی دارد و نمونه این پژوهش، معلمان متوسطه شهر داراب بودند؛ بنابراین از یک سو نتایج پژوهش حاضر، قابل تعمیم به سایر مقاطع و آموزش عالی نیست؛ لذا به سایر پژوهشگران توصیه می‌شود با توجه به ویژگی‌های روان‌شناختی اعضای هیئت علمی و ساختار غیرمتمرکز برنامه درسی در نهاد آموزش عالی، پژوهشی مشابه در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی انجام شود.

دنی‌نفعان می‌شود. فشارهای نهادی از بی‌عدالتی در توزیع امکانات آموزشی بین مدارس شهری و روستایی یا مدارس دولتی و خصوصی تا تغییرات مکرر در سیاست‌های آموزشی و مشارکت نکردن معلمان در تصمیم‌گیری‌های آموزشی را در بر می‌گیرد. این فشارهای نهادی نه تنها می‌تواند به برنامه درسی مقاوم در برابر معلم منجر شود بلکه به کیفیت آموزش نیز آسیب می‌رساند. همسو با این یافته می‌توان به پژوهش‌های اپل (۲۰۱۳)، هارگریاوس و شیرلی (۲۰۱۹) نیز اشاره کرد.

به اعتقاد گیلانی و همکاران (۱۳۹۹) یکی از مهم‌ترین شئون تربیت، تربیت اخلاقی است در بعد تربیت اخلاقی، مفیدترین روش تربیتی، درونی کردن ارزش‌های اخلاقی است که لازمه آن پایبندی به اصول اخلاقی در حرفه معلمی است؛ زیرا معلمان نه تنها نقش آموزشی، بلکه نقش تربیتی و الگویی نیز برای دانش‌آموزان دارند. رعایت اصول اخلاقی توسط معلمان به ایجاد محیطی سالم، قابل اعتماد و احترام‌آمیز در مدرسه کمک می‌کند؛ بنابراین نتایج این پژوهش همسو با پژوهش کیدر (۲۰۰۵) نشان داد که پایبندی به اصول اخلاقی و دفاع از حقوق دانش‌آموزان از جمله مولفه‌های جرات‌ورزی معلم در تدریس است. از دیدگاه پالم (۲۰۱۷) شهامت تدریس بیانگر توانایی معلم در ایجاد تغییرات مثبت محیطی هنگام مواجهه با چالش‌های آموزشی است؛ لذا می‌توان همدلی با دانش‌آموزان و ایجاد تغییرات مثبت روان‌شناختی را یکی از ویژگی‌های معلمان جسور دانست که در این پژوهش بررسی شد. همدلی نه تنها به عنوان یکی از ویژگی‌های روان‌شناختی شهامت تدریس بلکه از مولفه‌های تأثیرگذار بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان است (خوش رزم و همکاران، ۱۴۰۳، خدادادیان و همکاران، ۱۴۰۲) و به عنوان امکان درک دیگران و ارائه پاسخ مناسب در مواجهه با چالش تعریف می‌شود (خدادادیان و همکاران، ۱۴۰۲). یافته‌های پژوهش نشان داد که علاوه بر همدلی، سایر ویژگی‌های روان‌شناختی نظیر فائق آمدن بر ترس از مواجهه با فناوری جدید یا خلاقیت استفاده از روش‌های نوین تدریس همگی از مولفه‌های شهامت تدریس هستند؛ پس شهامت در تدریس، به صورت توانایی معلمان در برابر فشارهای محیطی؛ اتخاذ روش‌های نوین آموزشی و ایجاد فضایی امن برای یادگیری دانش‌آموزان تعریف می‌شود. این مفهوم شامل جسارت در بیان ایده‌ها؛ پذیرش ریسک و تلاش برای بهبود کیفیت آموزش نیز است

References

- Apple, M. W. (2012). Can Education Change Society? Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203083550>
- Baker-Doyle, K.J., Hunt, M. and Whitfield, L.C. (2018), "Learning to fall forward: A study of teacher courage, equity, and freedom in the connected learning classroom", *International Journal of Information and Learning Technology*, Vol. 35 No. 5, pp. 310-328. <https://doi.org/10.1108/IJILT-05-2018-0053>.
- Dana, M., & Taravat, N. (2024). Analyzing responsibility as a component of teachers' professional ethics in the Fundamental Transformation Document. The 3rd International Conference on Management and Educational Research in Education.
- Darling-Hammond, L. (2017). Teacher Education Around the World: What Can We Learn from International Practice? *European Journal of Teacher Education*, 40(3), 291-309. DOI:10.1080/02619768.2017.1315399
- Day, C., & Gu, Q. (2014). Resilient Teachers, Resilient Schools: Building and Sustaining Quality in Testing Times. Routledge.
- Day, C., Sammons, P., Stobart, G., Kingston, A., & Gu, Q. (2007). Teachers matter: Connecting lives, work and effectiveness. Maidenhead, UK: Open University.
- Dideban, F., & Bakhsh, M. (2024). Analyzing responsibility as a component of teachers' professional ethics in the Fundamental Transformation Document. The 6th National Conference on Professional Research in Psychology and Counseling with a Teacher's Perspective Approach.
- Dweck, C. S. (2006). Mindset: The New Psychology of Success. Ballantine Books.
- Farzin Majd, A., & Naderi Bani, N. (2021). Identifying the components, antecedents, and consequences of teacher resilience in schools. The 3rd National and 1st International Conference on Social Capital and Resilience.
- Fernando, M., Akter, S. and Bandara, R.J. (2022), "Employee-organization connectedness and ethical behavior: the mediating role of moral courage", *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. 71 No. 7, pp. 2771-2792. <https://doi.org/10.1108/IJPPM-07-2020-0403>
- Fitzpatrick, C. (2022), "'Courage, loyalty, and cruelty': learning history in a classical Christian school", *Social Studies Research and Practice*, Vol. 17 No. 2, pp. 183-195. <https://doi.org/10.1108/SSRP-03-2022-0007>
- Foruzan Jahromi, F., Rahmani Koushkaki, N., Imanian, M., & Ramazanli, S. (2021). Investigating the relationship between resilience and positive thinking among male and female teachers in Jahrom. National Conference on Management and Humanities Research in Iran.

منابع

- Freire, P. (2018). Pedagogy of the Oppressed: 50th Anniversary Edition. Bloomsbury Academic.
- Fullan, M. (2015). The New Meaning of Educational Change. Teachers College Press.
- Garmaki, F., Ranaei, B., & Astak, F. (2024). Investigating the contexts and factors of creativity in the teaching of creative teachers. The 1st International Conference on Talent-Scouting and Culture-Building Teachers in the Development of Technical-Vocational and Skill Training for Sustainable Development.
- Gilani, M., Sharafi, M. R., & Sajjadih, N. (2020). A comparative analysis of John Dewey's perspective and Islamic action theory with an emphasis on the teacher's role in internalizing moral values. The 5th International Conference on Religious and Islamic Studies, Law, Educational Sciences, and Psychology.
- Hansen, D. T. (2001). The Moral Heart of Teaching: Courage and Commitment in the Classroom. Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). Professional Capital: Transforming Teaching in Every School. Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & Shirley, D. (2019). Leading from the middle: its nature, origins and importance. *Journal of Professional Capital and Community ahead-of-print (ahead-of-print)*. DOI:10.1108/JPC-06-2019-0013
- Heydari Saraghi, F. (2024). Investigating the teacher's role in fostering a sense of responsibility in students. The 6th National Conference on Professional Research in Psychology and Counseling with a Teacher's Perspective Approach.
- Howard, M.C. and Kasprzyk, M. (2024), "Integrating modern research on social courage via psychological contract theory: direct and interactive effects of work engagement and moral disengagement", *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JOEPP-06-2023-0254>
- Kardan, J. (2014). Investigating the teacher's role in moral development and strengthening Islamic culture in students using cognitive teaching methods, explaining moral values, direct and integrated teaching. The 1st Scientific Research Conference on Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Pathologies in Iran.
- Khodadadian, M., Jafarzadeh, S., Safarzadeh, Z., Najafi, P., Tarverdizadeh, V., & Tarverdizadeh, L. (2023). A review of the theoretical foundations of the relationship between cognitive empathy, emotional empathy, and attributional styles with students' social adjustment. The 3rd International Conference on Humanities, Educational Sciences, Law, and Social Sciences.
- Kidder, R. M. (2005). Moral Courage. HarperCollins.

- Martin, A. J. (2011). Courage in the classroom: Exploring a new framework predicting academic performance and engagement. *School Psychology Quarterly*, 26(2), 145-160. <https://doi.org/10.1037/a0023020>
- Mashiri, M. (2024). The relationship between meritocracy and job motivation among employees. The 1st National Conference on Modern Perspectives in Management and Accounting with an Organizational Transformation Approach.
- Minai, A., & Hassani, M. (2022). Validity, reliability, and factor structure of the Big Five Inventory (BFI) among students at Tehran universities. *Journal of Educational Measurement*, 12(47), 145-165.
- Naseralislami, A., Khorasani, H., Khorasani, M., & Omidbeyk, M. (2024). Investigating the impact of teacher empathy on the behavior of students with behavioral problems. The 1st International Conference on Talent-Scouting and Culture-Building Teachers in the Development of Technical-Vocational and Skill Training for Sustainable Development.
- Noddings, N. (2005). *The Challenge to Care in Schools: An Alternative Approach to Education*. Teachers College Press.
- Palmer, P. J. (2017). *The courage to teach: Exploring the inner landscape of a teacher's life*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.
- Palmer, P. J. (2017). *The Courage to Teach: Exploring the Inner Landscape of a Teacher's Life*, 10th Anniversary Edition
- Rate, C. R., & Sternberg, R. J. (2007). When good people do nothing: A failure of courage. In J. Langan-Fox, C. L. Cooper, & R. J. Klimoski (Eds.), *Research companion to the dysfunctional workplace: Management challenges and symptoms* (pp. 3-21). *Edward Elgar Publishing*. <https://doi.org/10.4337/9781847207081.00008>
- Talebi, S., & Honarbakhsh, Z. (2016). Identifying superior teaching models from the perspective of high school teachers. The 1st National Conference on New Developments in Education in Iran's Educational System.
- Vahdani Kolangestani, M., & Mohammadi Ahklani, S. (2023). Teacher resilience in dealing with students. The 2nd International Congress on Management, Economics, Humanities, and Business Development.
- Worline, M. C. (2012). Courage in Organizations: An Integrative Review of the "*Difficult Virtue*". 305-315.
DOI:10.1093/oxfordhb/9780199734610.013.0023